

Faillissementsdossier Thermion e.a. GEHEIM
Gelders Archief.

Arrondissementsrechtbank Arnhem jaargang 1938: toegang 1113; map 5405-5406

Aangezien volgens de wet dossiers 75 jaar gesloten blijven en de faillissementen in 1938 zijn uitgevoerd, was machtiging nodig voor inzage. Bovendien mag er niets uit gepubliceerd worden, tenzij met toestemming. Vandaar GEHEIM

De zaak gaat aan het rollen als E.J.G. de Rijk op c.a. 3 maart 1938 wordt gearresteerd en naar het Huis van Bewaring in Arnhem wordt overgebracht. De arrestatie en detentie van K.C. Rabe volgt de volgende dag.

Arrestatie van E.J.G. de Rijk: Reden is de verdenking van malversaties. De aard hiervan heb ik niet kunnen vaststellen. De Rijk is (financieel) directeur van Radio-Lampenfabriek Thermion NV, Finantiele Maatschappij Thermion NV en Megatron NV.

Arrestatie K.C. Rabe: Reden is de onrechtmatige verkoop, althans het niet verantwoorden van de aan Thermion toebehorende radiolampen, die Rabe gedeeltelijk ten eigen bate heeft verkocht. Wordt verdacht van verduistering en mogelijk andere misdrijven.

Rabe is enigste vennoot van Amerope.

Het ene na het andere Thermion bedrijf kwam in staat van faillissement, en het Thermion concern bleek (financieel) een reus op lemen voeten te zijn. De bedrijven bleken geen eigen vermogen te bezitten; gebouwen en machines werden gehuurd en voorraden en vorderingen waren gecedeerd aan de twee grote financiers H.L. van Eeghen en Miesegaes.

Een bijzondere rol speelde ook de waarnemend directeur Willen Daniel van Dijk (nadat de Rijk en Varekamp zijn ontslagen). Deze moet als zetbaas van van Eeghen worden beschouwd, die de leiding kreeg van de bedrijven die in staat van faillissement kwamen.

Het enig Thermion bedrijf dat niet in staat van faillissement kwam is de op 30 september 1937 opgerichte Gloeilampenfabriek Thermion NV, ook een operatie van H.L. van Eeghen.

En de Finantiele Maatschappij Thermion NV ontsnapte aan het faillissement door een akkoord met de crediteuren.

De diverse bedrijven staan hierna in volgorde waarin ze in staat van faillissement komen.

In deze reeks van faillissementen werd door de Curator Zuidema een aantal dadingen getroffen. Een dading is een schriftelijke vastgelegde minnelijke schikking.

De volgende dadingen worden getroffen.

1. Dading met Ir. D.C. Varekamp. Deze werd ontslagen en krijgt uiteindelijk als preferente schuldeiser F 1600,- mee uit het faillissement van de Radiolampenfabriek.
2. Dading met W.J. Jansen, Batavia. Deze was op 1 april 1930 ontslagen, terwijl hij een arbeidscontract had tot minstens 1 april 1940 met de Radiolampenfabriek. Claimde F 7500,- zijnde twee jaar salaris, maar vond weer direct een baan in Batavia. Deze claim kon pas na de Tweede Wereldoorlog worden afgewerkt. De dading met Curator Zuidema bestond hierin dat hij als preferente schuldeiser voor F 3750,- werd aangemerkt. Dit is dan ook de reden waarom de uitdelingslijst van de Radiolampenfabriek pas definitief is op 1 september 1948.
3. Dading met Philips: Philips maakte aanspraak op de failliete boedel wegens het fabriceren en in de handel brengen van radiolampen en toestellen, die in strijd met Philips octrooien waren gemaakt en verhandeld. Door deze dading werd Philips voor F 1000,- preferente schuldeiser van Amerope en voor F 4000,- preferente schuldeiser van de Radiolampenfabriek.
4. Dading met H.L. van Eeghen, Amsterdam, inzake Amerope en Megatron
T.a.v. Amerope leidde de cedering van Megatron aan van Eeghen niet er toe dat deze vordering bij de preferente crediteuren werd geteld, maar de uitkering aan Megatron uit het faillissement Amerope zou wel ten goede komen aan van Eeghen en niet aan Megatron. T.a.v. Megatron werd erkend, dat gebouwen, machines en grondstoffen rechtsgeldig gecedeerd zijn en krijgt uit de debiteuren FL 16000,- (rechtsgeldig gecedeerde toestellen). De resterende vordering van van Eeghen ad FL 260.305,66 op Megatron komt echter bij de niet preferente crediteuren.
5. Dading met de erven A.P. Miesegaes, Amsterdam, inzake de Radiolampenfabriek.

Bij het faillissement van Amerope leidde de cedering van de Radio-Lampenfabriek aan Miesegaes niet er toe dat deze vordering bij de preferente crediteuren werd geteld, maar de uitkering uit het faillissement van Amerope ten gunste van de Radio-lampenfabriek kwam wel ten goede aan Miesegaes en niet aan de Radio-Lampenfabriek.

Radio-Lampenfabriek Thermion NV

Faillissementsvonnis : 7 maart 1938

Verificatievergadering : 19 oktober 1938

Eerste uitdelingslijst : c.a. april 1942

Tweede uitdelingslijst : 1 september 1948

Aanvrager van het faillissement van de Radio-Lampenfabriek is niet bekend, maar vermoedelijk Willibrordus Schippers te Heemstede (zie Finantiele My Thermion NV).

Het eerste faillissementsdossier is door oorlogshandelingen vernietigd. Dit bevatte alle stukken t.m. de eerste uitdelingslijst. Van deze uitdelingslijst is alleen bekend dat alleen preferente schuldeisers een uitkering kregen. Daarna bleef er maar FL 11.502,10 over voor de niet preferente schuldeisers.

De tweede uitdelingslijst kon pas in 1948 worden afgewerkt omdat eerst overeenstemming met W.J. Jansen, die gedurende de Tweede Wereldoorlog in Batavia verbleef. Na een dading, komen op de tweede uitdelingslijst als preferente crediteuren alleen Ir. D.C. Varekamp en W.J. Jansen voor.

Tweede uitdelingslijst

Ontvangsten

11.962,74

- Overgebleven van eerste uitdelingslijst FL 11.502,10

Uitgaven

870,00

Preferente schuldeisers

5350,-

- dading met Ir. D.C. Varekamp FL 1600,-
- dading met W.J. Jansen FL 3750,-

Niet preferente schuldeisers

1.075.874,38

Omdat maar FL 5741,75 te verdelen was, kwam het uitkeringspercentage op 0,5337%

Enige grote niet preferente schuldeisers:

- Erven A.F. Miesegaes hebben een vordering van FL 119.324,16 en ontvingen maar FL 636,83
 - Finantiele My Thermion NV had een vordering van FL 182.878,31 en ontvingen maar FL 976,02
 - NV Philips Radio had een vordering van FL 725.000,- en ontvingen maar FL 3869,32
-

E.J.G. de Rijk

De Rijk is (financieel) directeur van Radio-Lampenfabriek Thermion NV, Finantiele Maatschappij Thermion NV en Megatron NV.

Hij werd op c.a. 3 maart 1938 gearresteerd op verdenking van malversaties.

Faillissementsvonnis : 11 april 1938

Verificatievergadering : 19 oktober 1938

Uitdelingslijst : 26 mei 1939

Aanvrager van het faillissement : onbekend; maar was vermoedelijk de curator in het faillissement van de Radio-Lampenfabriek, Mr. Johan Hendrik Jan Zuidema.

Het faillissementsdossier is niet door mij gevonden. Mogelijk is dit dossier door oorlogshandelingen verloren gegaan, net als het eerste faillissementsdossier van de Radio-Lampenfabriek.

Wel is de opbrengst uit dit faillissement bekend, n.l. FL 930,- (zie inkomsten Megatron). De Rijk was of arm of had zijn vermogen goed verstopt.

Amerope

Faillissementsvonnis : 10 maart 1938

Verificatievergadering : 19 oktober 1938

Uitdelingslijst : 19 januari 1942

Aanvrager van het faillissement van Amerope was de curator in het faillissement van de Radio-Lampenfabriek, Mr. Johan Hendrik Jan Zuidema.

Amerope was een handelonderneming van K.C. Rabe, die Thermion en Megatron producten op de markt bracht. Was een gewone firma (dus ook geen NV of BV), zodat Rabe bij dit faillissement ook persoonlijk failliet ging. Hij was getrouwd buiten gemeenschap van goederen met Mevr. Rabe-Wengelewaky en heeft kinderen. Er vindt dus een huishoudelijke boedelscheiding plaats. Mevr. Rabe kan een toegewezen deel houden, de rest werd openbaar verkocht. Ook de privé bankrekeningen van Rabe kwamen in het faillissement terecht en zijn levensverzekering werd afgekocht.

Op de zitting van 9 maart 1938 verdedigde Rabe zich met het feit dat de vorderingen van de Radiolampenfabriek en Megatron waren gecedeerd aan H.L. van Eeghen resp. Miesegaes en deze waren niet bereid een aanklacht tegen hem in te dienen. Deze cessie bestond al sinds 16 november 1936.

Maar Rabe moest ook bekennen dat hij niet aan zijn betalingsverplichting kon voldoen, wat de rechtbank reden genoeg vond om Amerope / Rabe op 10 maart 1938 in staat van faillissement te verklaren.

Uit deze en andere stukken blijkt niet alleen, dat de voorraden waar Rabe mee werkte, feitelijk eigendom van H.L. van Eeghen resp. Miesegaes waren, maar ook dat zijn vorderingen waren gecedeerd en dat de incasso hiervan en de rekening courant (dat gold ook voor Megatron) door de Finantiele Maatschappij Thermion NV werd beheerd. Rabe was dus met handen en voeten aan van Eeghen gebonden en feitelijk was van Eeghen eigenaar van Amerope.

Of er nog een strafrechtelijke vervolging wegens verduistering tegen Rabe is ingesteld, heb ik niet verder onderzocht. Dit is zeer waarschijnlijk omdat hij om die reden was gearresteerd.

Financiële afwikkeling in hoofdlijnen

Ontvangsten

17.965,94

- waarvan uit de rekening courant van Amerope bij de Finantiele My groot FL 5794,70 maar 23,034% = FL 1334,75 door overeenstemming tussen crediteuren van de Fin. My en de Fin. My.
- Uit faillissement E.J.G. de Rijk 16,562% van FL 848,67 = FL 140,55
- Uit faillissement Rabe = FL 5244,61

Uitgaven

3426,75

- waarvan Fl. 1000,- voor de dading met Philips

Preferente schuldeisers

2295,71

Niet preferente schuldeisers

Voor deze blijft maar $17.965,94 - 3426,75 - 2295,71 = 12.243,48$ over

Tegen erkende schuldvorderingen groot **180.993,36** Uitkeringspercentage = **6,764 %**

De Radio-Lampenfabriek Thermion krijgt van zijn vordering van FL 108.827,63 dus maar FL 7361,10 uitgekeerd. Dit bedrag gaat t.g.v. dading 5 naar de erven Miesegaes.

Megatron NV ziet van zijn vordering van FL 28.285,73 maar FL 1913,25 terug. Dit bedrag gaat t.g.v. dading 4 naar H.L. van Eeghen

Megatron NV

Faillissementsvonnis : 31 maart 1938

Verificatievergadering : 19 oktober 1938

Uitdelingslijst : 5 februari 1942

Aanvrager van het faillissement van Megatron NV was dhr. Willibrordus Schipper te Heemstede, enig vennoot van de firma „Drukkerij Smeets & Schipper” te Amsterdam. Hij had drukwerken verkocht

aan de Radio-Lampenfabriek Thermion NV, Amerope (beide al in staat van faillissement) en Megatron NV, zonder dat betaling volgde.

Op de zitting van de Arrondissementsrechtbank op 26 maart 1938 moet de directeur erkennen, dat hij zijn betalingsverplichtingen niet kan nakomen, waarop op 30 maart de rechtbank Megatron in staat van faillissement verklaarde en een curator aanwees.

Het kantoor, werkplaats, gereedschap, machines en grondstoffen waren eigendom van de Finantiele Maatschappij Thermion NV of waren middels een rechtsgeldige kredietovereenkomst eigendom van H.L. van Eeghen. Bij de Finantiele My stond ook de rekening courant groot FL 32.278,34 van Megatron.

Van de door Megatron aan van Eeghen gecedeerde debiteuren werd maar FL 16.000,- erkend en deze FL 16.000,- werd in mindering gebracht van de Ontvangsten.

Financiële afwikkeling in hoofdlijnen

Ontvangsten	27.895,20
--------------------	------------------

- waarvan uit de rekening courant van Megatron bij de Finantiele My groot FL 32.278,34 maar 20,534% = FL 6628,04 door overeenstemming tussen crediteuren van de Fin. My en de Fin. My.
- Uit faillissement E.J.G. de Rijk 16,562% van FL 930,- = FL 154,03
- Uit faillissement Amerope FL 0,00 (rechtsgeldig gecedeerd)
- Uit gebouwen, machines, grondstoffen van Megatron FL 0,00 (rechtsgeldige kredietovereenkomst)

Uitgaven	9301,28
-----------------	----------------

Preferente schuldeisers (voornamelijk Belastingen)	17.248,42
---	------------------

Niet preferente schuldeisers	284.667,60
-------------------------------------	-------------------

Aangezien onder deze schuldeisers maar FL 1345,50 te verdelen was, kwam het uitkeringspercentage voor deze groep maar op 0,473%

- Fa van Eeghen & Co, Amsterdam, ziet van zijn vordering van FL 3584,63 maar FL 16,96 terug.
- H.L. van Eeghen ziet van zijn vordering van FL 260.305,66 maar FL 1231,25 terug.

Finantiele Maatschappij Thermion NV

Faillissementsvonnis : 31 maart 1938

Verificatievergadering : 19 oktober 1938

Opheffing faillissement: 14 januari 1939

Uitdelingslijst : 5 februari 1942

Aanvrager van het faillissement was Willibrordus Schippers te Heemstede, enig vennoot van de firma „Drukkerij Smeets & Schipper” te Amsterdam. Hij had drukwerken verkocht aan de Radio-Lampenfabriek Thermion NV (vordering FL 4613,75), Amerope (vordering 774,99), die beide al in staat van faillissement verkeerden en Megatron NV (vordering 2413,76).

Door de Finantiele My werd hem op 8-2-1938 ter betaling een cheque aangeboden van FL 500,- op de Nederlandsche Handel My, bijkantoor Nijmegen, die betaling weigerde. Vervolgens kreeg hij van de Finantiele My drie door haar in blanco door Amerope geëndosseerde wisselbrieven op een zekere H. Paulus te Rotterdam resp. groot FL 600,- (vervaldatum 22-12-1937), groot FL 4000,- (vervaldatum 15-1-1938) en groot FL 2000,- (vervaldatum 1-2-1938). Aangeboden op de vervaldatum volgde geen uitbetaling. De Finantiele My diende hem te vrijwaren voor niet betaling, dus bleven de schulden intact. Ter zitting moest de directeur toegeven dat hij niet tot deze en andere betalingen instaat was, waarop op 31 maart 1938 het faillissementsvonnis volgde.

De Finantiele My bleek eigenaar te zijn van het Thermion gebouw en van alle inventaris van het gebouw dus inclusief meubilair, machines, laboratoria enz van de Radio-Lampenfabriek, Amerope en Megatron NV. Omdat alle voorraden en debiteuren van Amerope en Megatron gecedeerd waren aan

van Eeghen, voerde de Finantiele My de incasso voor Amerope en Megatron uit en waren de rekeningen courant van deze bedrijven bij de Finantiele My geparkeerd.

Er werd door een beëdigd makelaar in opdracht van de curator Zuidema een taxatie gemaakt van het gebouw met ondergrond, dat uitkwam op FL 20.000,- en de inventaris werd getaxeerd op FL 14.239,- bij gedwongen verkoop. Totaal dus FL 34.239,-

De boekwaarde in de boekhouding van de Finantiele My was echter FL 111.000,- wat dichterbij de werkelijkheid zal hebben gelegen (echter niet bij gedwongen verkoop). Het is dan ook begrijpelijk dat de Finantiele My / H.L. van Eeghen met een bod komt om het faillissement te vermijden.

Om aan het faillissement te ontkomen werd aan de crediteuren voorgesteld dat voor het gebouw met inventaris FL 42.500,- zou worden betaald en dat alle verdere activa zou worden verkocht. Bovendien werden de crediteuren een extra uitkering van 2,5% in het vooruitzicht gesteld, waarvoor wel finale kwijting moest worden verleend. Ook de faillissementskosten nam H.L. van Eeghen voor zijn rekening.

Een voorlopige berekening leerde dat dan alle preferente crediteuren konden worden betaald en dat de niet preferente crediteuren een uitkering zouden krijgen van minimaal 15% + 2,5% Dit voorstel werd door gezamenlijke stemgerechtigde crediteuren aangenomen met FL 176.669,52 van de FL 178.227,24. Wat overigens niet zo verwonderlijk was want in die crediteuren zaten de Fa van Eeghen & Co voor FL 89.256,31 en Miesegaes voor FL 30.360,- (geleende gelden). Dus totaal FL 119.616,- Zo werd de Finantiele My gered en werd het gebouw met machines en inventaris veilig gesteld.

De verdere financiële afwikkeling volgde alsof er sprake was van een faillissement.

Financiële afwikkeling in hoofdlijnen

Ontvangsten **44.130,66**

- Toezegging van Eeghen FL 42.500,-
- Aandelen in Gloeilampenfabriek Thermion NV FL 410,68
- Uit faillissement de Rijk FL 662,48

Uitgaven **6.101,42**

Preferente schuldeisers (voornamelijk Belastingen) **742,11**

Niet preferente schuldeisers **181.587,24**

Aangezien onder deze schuldeisers maar FL 37.287,13 te verdelen was, kwam het uitkeringspercentage voor deze groep op 20,534 % + de 2,5% voor finale kwijting.

- Fa van Eeghen & Co, Amsterdam, ziet van zijn vordering van FL 89.258,- maar FL 18.328,- terug.
- Miesegaes ziet van zijn vordering van FL 30.360,- maar FL 6234,- terug.
- Van de rekening courant van Megatron van FL 32.278,34 kwam maar FL 6628,04 in het faillissement van Megatron terecht (20,534%).
- Van de rekening courant van Amerope groot FL 5794,70 kwam maar FL 1334,75 in het faillissement van Amerope terecht (23,034% = 20,534 + 2,5)

De uitbetaling van 15% geschiedde in november 1938, 5 % in maart 1939 en de resterende 0,534% + 2,5% finale kwijting in december 1942.

Conclusie uit de faillissementsstukken.

Uit de faillissementsstukken kun je een paar conclusies trekken:

1. Het hele Thermion concern was een reus op lemen voeten. De eigendommen van het Thermion gebouw in Lent met machines en inventaris was ondergebracht in de Finantiele My, die feitelijk toebehoorde aan de bankier- handelsman H.L. van Eeghen, maar ook voor een kleiner deel aan A.F. Miesegaes
2. De werkmaatschappijen hadden geen eigen kapitaal, waren afhankelijk van de financiering door de Finantiele My en werden in een ijzeren greep gehouden door deze My door cedering van voorraden en debiteuren aan H.L. van Eeghen en A.F. Miesegaes.
3. In de Finantiele My had van Eeghen het grootste aandeel en hield Amerope en Megatron in een ijzeren greep. En van Eeghen en Miesegaes hielden gezamenlijk de Radio-Lampenfabriek via de Finantiele My in een ijzeren greep.
4. Gezien de financiële structuur is het dan ook niet verwonderlijk dat het ene Thermion bedrijf na het andere in staat van faillissement raakte, te beginnen met de Radio-Lampenfabriek..
5. De Rijk (malversaties) en Rabe (verduistering van Amerope goederen) spelen maar een bijrol. Daarbij ziet de Rijk kennelijk de bui al hangen en heeft zijn vermogen weggesluisd (zijn faillissement brengt maar FL 930,- op), terwijl Rabe gewoon stom op de zich ontwikkelende ramp reageerde (zijn faillissement brengt FL 5244,- op).

Ook de waarschijnlijke aanleiding van de faillissementen, het aanbieden door de Finantiele My van een ongedekte cheque en wisselbrieven lijkt erg amateuristisch.

En op het eerste gezicht lijkt de redding van de Finantiele My door een akkoord met de crediteuren de enige logische beslissing. Immers ten opzichte van de aangeboden FL 42.500,- + 2,5% + kosten (in het totaal te waarderen op c.a. FL 50.000, waarvan nog af ging de ontvangsten uit de financiële afrekening ad FL 24.500,-), staat een gebouw met machines met een boekwaarde van FL 111.000,- terwijl de Finantiele My ook nog eens schuldenvrij werd.

Maar als je naar het totale financiële plaatje kijkt, dan vraag je je af of deze faillissementsreeks niet is uitgelokt door van Eeghen om af te komen van een enorme schuldenlast. En deze zou er nog veel beter uitgekomen zijn als de curator Zuidema niet bijna alle cederingen had afgewezen en niet had ingedeeld bij de niet preferente crediteuren. Ook moeten we niet vergeten dat de directeur in de faillissementsperiode, dhr W.D. van Dijk een zetbaas was van van Eeghen.

Totale verliesrekening H.L. van Eeghen en Miesegaes

Dit totale verlies komt uit op FL 490.000,- waarvan voor van Eeghen FL 355.000,- en voor Miesegaes FL 135.000,-. Voor de erven Miesegaes, die voornamelijk in de Radio-Lampenfabriek hadden geïnvesteerd, is dat een forse verliespost. Dat ligt anders voor van Eeghen. Deze is in feite eigenaar van de Gloeilampenfabriek en van de Finantiele My.

Opbrengsten voor van Eeghen

- Een schuldenvrije Finantiele Maatschappij Thermion NV met een waarde van FL 111.000,-
- De NV Gloeilampenfabriek Thermion was niet in het faillissement betrokken
- Bevrijd van een schuldenlast van c.a. FL 1.666.000,-

De grootste verliezer

Dit is ongetwijfeld de NV Philips Radio. Van zijn vordering op de Radio Lampenfabriek van FL 750.000,- zag het maar 3870,- terug. Incasseerde nog wel FL 5000,- wegens octrooirechten. Maar al met al leverde dit toch een verlies op van c.a. FL 741.000,-